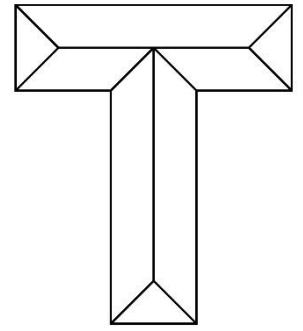

Het huis van Kat en Rat voor groep 1 & 2

TEYLERS

MUSEUM·VAN·DE·VERWONDERING

Docentenhandleiding

Inhoud

1	Inleiding	p. 2
2	Educatief programma <i>Het huis van kat en rat</i>	p. 2
	a. Doelen & domeinen	p. 2
	b. Doelgroep	p. 2
	c. Tijd	p. 3
	d. Kosten	p. 3
	e. Reserveren	p. 3
	f. Begeleiding	p. 3
3	Vorbereidende les	p. 3
	a. Kringgesprek over 'thuis'	p. 3
	b. Inrichten verteltafel	p. 4
4	Bezoek aan <i>Pieter Teylers Huis</i>	p. 4
	a. Vorbereiding: museumregels	p. 4
	b. Organisatie in het museum en het huis	p. 4
5	Verwerking	p. 4
	a. Nabespreking	p. 5
	b. Kleurplaat	p. 5
	c. Het Gouden Boekje	p. 5
	d. Verteltafel aanvullen	p. 5

1 Inleiding

Teylers Museum is genoemd naar Pieter Teyler van der Hulst (1702-1778). Hij was een rijke, doopsgezinde lakenfabrikant en bankier. Bij zijn overlijden bepaalde hij dat zijn vermogen moest worden ingezet om kennis over kunst en wetenschap te vergaren en verspreiden, voor een betere maatschappij. Er moest een stichting worden opgericht die ook armenzorg hoorde te ondersteunen. Deze Teylers Stichting zou voor altijd zetelen in zijn huis.

Dat huis is nu weer opengesteld voor publiek na restauratie en herinrichting. Pieter Teyler en zijn idealen worden voorgesteld en uitgelegd, het testament is er te zien net als de belangrijkste historische gebeurtenissen van die tijd. Maar voor kinderen is vooral het 'poppenhuis' een geweldige trekker. Dat is een miniatuuruitvoering van Pieter Teylers Huis zoals het eruit zag in 1778 – het jaar van Pieters overlijden.

Het kleuterprogramma *Huis van Kat en Rat* wordt begeleid door twee rondleiders, die de kinderen met korte, activerende en grappige opdrachttjes op lichtvoetige wijze laten kennismaken met dit prachtige 18^e eeuwse huis en zijn oorspronkelijke bewoner(s). Leidend is daarbij een handpop in de vorm van een kat: Leentje. Samen zoeken ze Rat, die zich overal en nergens verstopt in het huis... Kunnen de kinderen haar daarbij helpen? Het programma wordt afgesloten met een korte reflectie.

2 Educatief programma *Huis van Kat en Rat*

a. Doelen en domeinen

- a. Kinderen ontdekken spelenderwijs de functies van kamers in een 18^e eeuwse herenhuys, oefenen met zich te oriënteren en maken op lichtvoetige wijze kennis met de kern van Pieter Teylers idealen. Ondertussen leren ze gebruiken, leefgewoonten en feestdagen uit andere tijden kennen en benoemen. Ze leren zich al spelend in de tijd te oriënteren en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed, met name doordat ze in hun directe omgeving een oud en bijzonder huis bekijken en beleven.

Het programma stoelt op de domeinen *Oriëntatie op jezelf en de wereld* en *Kunstzinnige oriëntatie*:

- Kerndoel 12: Groep 1 & 2 > De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden.
- Kerndoel 38: Groep 1 & 2 > De kinderen leren andere gebruiken en leefgewoonten kennen
- Kerndoel 51: Groep 1 & 2 > De kinderen leren zich al spelend in de tijd te oriënteren.
- Kerndoel 54, 55, 56: Groep 1 & 2 > De leerlingen verwerken hun ervaringen door het maken van een werkstuk, praten er met elkaar over, verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed. Leerlijn A:
 - Ze bekijken de directe omgeving en benoemen oude, bijzondere huizen [...].
 - De kinderen beleven en onderzoeken kunstwerken in hun directe omgeving, bijvoorbeeld in een museum.

b. Doelgroep

Het programma is bedoeld voor groep 1 & 2. Het ene jaar kan de groep komen voor *Huis van Kat en Rat*; het andere jaar voor *Wie wat bewaart, heeft wat / Beer is los*. Op die manier krijgen de kinderen beide jaren een nieuwe beleving in Teylers Museum.

c. Tijd

Het programma bestaat uit drie onderdelen:

1. Voorbereidende les(sen) op school in delen (ca. 90 min)
2. Een bezoek aan Pieter Teylers Huis met kijk- en doe-opdrachten (60 min)
3. Creatieve verwerkingsactiviteiten op school (optioneel)

d. Kosten

Voor een groep t/m 15 kinderen kost het programma € 65,-. Een groep van 16 t/m 30 kinderen betaalt € 120,-. Het verschil wordt veroorzaakt doordat bij een grotere groep twee rondleiders worden ingezet en de groep in tweeën wordt gesplitst.

e. Reserveren

Reserveren verplicht bij de afdeling Publiekszaken. E: reserveringen@teylersmuseum.nl of T: 023 5160972.

f. Begeleiding

Het museum gaat ervan uit dat de school zorgt voor genoeg begeleiding, in ieder geval 1 begeleider per 10 leerlingen. Begeleiding krijgt gratis toegang.

3 Voorbereidende les

De voorbereidende les(sen) bestaat(n) uit drie onderdelen:

- a) Kringgesprek over 'thuis' en andere huizen (15 min)
- b) Inrichten verteltafel (30 min)
- c) Kleurplaat ter voorbereiding op het bezoek en opdracht (30 min)

a. Kringgesprek over 'thuis'

Voer met de kinderen een gesprek over het huis waarin ze wonen en met wie. Het doel van dit kringgesprek is dat de kinderen bekend raken met de verschillen of overeenkomsten tussen elkaars huizen en gezinnen.

Vragen kunnen zijn:

- Met hoeveel mensen (vader, moeder, broers, zussen?) wonen ze er?
- Hebben ze ook huisdieren, en welke?
- Hoeveel kamers zijn er?
- Slapen ze alleen in hun kamer of met broertjes en zusjes?
- Is er een trap? Hoeveel trappen/verdiepingen zijn er?
- Eén wc, of meer? Kraantje/wasbakje in de wc met handdoekje?
- Eten ze in de keuken of in een aparte eetkamer?
- Bakken ze wel eens cake of taart, samen met vader of moeder?
- Hebben ze boeken in de woonkamer staan? Foto's aan de muur?
- Hebben ze een tuin, balkon, of niet?
- Wat voor uitzicht?

b. Inrichten verteltafel

NODIG: voorwerpen die de verhalen over thuis ondersteunen. Bijvoorbeeld:

- Een evt. knuffel (huisdier)
- Een bord / bestek
- Een tafellaken
- Een schilderijtje / foto in lijst
- Een wc-rol
- Een handdoekje
- Een taart- of cakevorm
- Een boek

De voorwerpen mogen allemaal willekeurig op tafel liggen, maar kunnen ook geordend worden, bijvoorbeeld naar grootte, kleur, materiaal, ouderdom en dergelijke. De tafel kan in de loop van het programma versierd worden of er kunnen naambordjes gemaakt worden etc.

4 Bezoek aan *Pieter Teylers Huis*

a. Voorbereiding: museumregels

Voor u naar het museum (& het Huis) gaat, bespreekt u welke regels er gelden:

- Op afstand blijven van de objecten en deze niet aanraken. Door aanraken kunnen de objecten kapot gaan.
- Rustig lopen, zodat je niet tegen een voorwerp botst.
- Zachtjes praten, omdat andere bezoekers anders niet meer rustig kunnen rondkijken.
- Bij elkaar blijven, omdat je anders kunt verdwalen.
- Fotograferen mag, maar zonder flits!

b. Organisatie in het museum en het huis

De schooltree is aan de achterkant van het museum: **Nauwe Appelaarsteeg 3** (hier kunnen geen auto's komen: deze kunnen geparkeerd worden in de parkeergarage vlakbij, de Appelaar).

Hier worden de kinderen ontvangen door twee rondleiders, die de groep in twee subgroepen splitsen. De begeleiders van de school worden over de subgroepen verdeeld. Beide subgroepen krijgen dezelfde rondleiding, maar in een andere volgorde. Beide rondleiders nemen de groepen mee naar het huis en brengen daar een handpop in de vorm van een kat tot leven – die in feite de kinderen meeneemt op avontuur (en op rattenjacht...). Hoogtepunt van het bezoek vormt het 'poppenhuis': de miniatuurversie van Pieter Teylers Huis! Het programma wordt afgesloten met een korte reflectie.

Op verschillende plekken in het huis krijgen de kinderen een opdrachtje van de rondleider om een doosje met een object te zoeken. De begeleiders van de groep kunnen hierbij helpen door 'warm of koud' te zeggen, en te zorgen dat de kinderen niet gaan rennen of andere objecten aanraken.

5 Verwerking

Het bezoek aan het Huis kan op school worden afgesloten met een nabespreking, het inkleuren van de kleurplaat, aanvullen van de verteltafel en lezen van het Gouden Boekje. Deze onderdelen zullen één tot twee dagdelen in beslag nemen, maar kunnen verdeeld worden over verschillende dagen.

a. Nabespreking

In de nabespreking van het bezoek zijn de volgende vragen bijvoorbeeld mogelijk:

- Wat vonden jullie van het bezoek, het Huis en het poppenhuis?
- Woonde Pieter Teyler anders dan je van te voren had gedacht (denk aan de vragen in de voorbespreking aan het bezoek)?
- Wat vond je het mooist in het Huis? Waarom?
- Wat was er vroeger anders dan nu?
- Wie heeft er thuis verteld over het Huis?
- Zou je ook het museum eens willen bekijken?

b. Kleurplaat

Bij het afscheid van Leentje hebben de kinderen een kleurplaat gekregen. Laat ze de platen naar eigen verbeelding kleuren en/of versieren. Schrijf de namen van de kinderen op de tekeningen en plaats ze op de vertelafel.

c. Het Gouden Boekje

Bij Pieter Teylers Huis is een Gouden Boekje uitgebracht: *Het spook in Pieter Teylers Huis* door Jan Paul Schutte en Marloes Visser. Lees het voor ter completering van het programma.

Pieter Teyler hoort vreemde geluiden in zijn huis. Spookt het...? Maar spoken bestaan toch niet?! En waar is poes Leentje toch steeds mee bezig...?

Op speelse wijze neemt Jan Paul Schutte zijn lezers mee door het huis en laat ze kennis maken met de idealen van Pieter Teyler. Ondertussen jaagt poes Leentje op de rat. Zou ze hem te pakken krijgen?

Het Gouden Boekje is te bestellen bij de uitgever Rubinstein en bol.com, of te koop in de museumwinkel.

<https://www.rubinstein.nl/boeken/het-spook-in-teylers-huis/> € 8,99

<https://www.bol.com/nl/nl/p/het-spook-in-teylers-huis/9300000042832190/> € 12,49

d. Vertelafel aanvullen

NODIG: de vertelafel (zie voorbereidende les); kleurplaten, aanvullende objecten op basis van het verhaal in het Gouden Boekje

- Een knuffel (poes)	- Een verrekijker
- Een speelgoedmuis uit de dierenwinkel	- Een pen
- Een theepot / kopje	- Een papier met geschreven tekst
- Een vergrootglas	- Een slaapmuts / pyama
- Een kaarsenkandelaar	- Een tafellamp
- Een (voet)bal	- Een klok / wekker
	- Een opbergdoos

Veel plezier!